

FM: Inflāciju vēl aizvien turpina ietekmēt augstas energoresursu un pārtikas cenas

Publicēts: 10.02.2023.

[Inflācija](#)

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Pēc neliela cenu samazinājuma pērnā gada decembrī šā gada janvārī patēriņa cenu inflācija atkal uzrādīja pieaugumu. Atbilstoši jaunākajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem patēriņa cenu līmenis 2023. gada janvārī bija par 0,5% augstāks nekā decembrī. Mēneša inflāciju galvenokārt ietekmēja pārtikas, alkoholisko dzērienu un gāzes sadārdzinājums. Cenu pieaugums bija fiksēts arī veselības, kultūras un ēdināšanas pakalpojumiem.

Gada inflācija Latvijā saglabājas augstākā starp eirozonas valstīm, ko turpina ietekmēt energoresursu un pārtikas cenu pieaugums. Šā gada janvārī gada inflācija Latvijā sasniedza 21,5%. Kopumā jāsecina, ka saglabājusies iepriekšējā gada nogales augstās inflācijas tendence. Sagaidāms, ka inflācija 21% apmērā Latvijā saglabāsies līdz pavasarim, jo straujais energoresursu cenu kāpums pērnajā gadā vēl nav pilnā apmērā atspoguļojies inflācijā. Lai arī pēdējos mēnešos gāzes cena būtiski samazinājās un sasniedza zemāko līmeni kopš 2021. gada nogales, tomēr pazeminošā ietekme uz inflāciju sagaidāma vien šā gada otrajā pusē. Tas ir saistīts ar to, ka līgumi par gāzes piegādi, galvenokārt tiek slēgti uz garāku laika periodu nevis uz dažiem mēnešiem, lai tādējādi nodrošinātu gāzes pietiekamību.

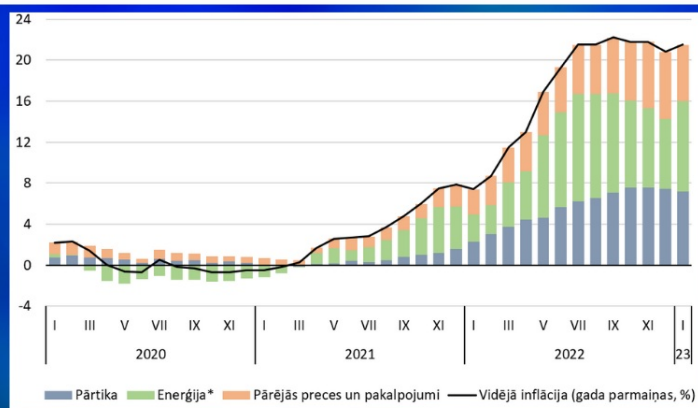
Saglabājoties gāzes cenai pašreizējā līmenī, sagaidāms, ka gāzes un siltumenerģijas tarifi šā gada otrajā pusgadā mazināsies. Lejupvērstu cenu dinamiku pēdējos mēnešos uzrāda arī šķelda, kas tiek plaši lietota kā kurināmais līdzeklis, tomēr arī šajā gadījumā pozitīva ietekme uz siltumenerģijas tarifiem būs novērojama ar nobīdi. Atsevišķas pašvaldības, piemēram, Daugavpils, Aizkraukle, Jūrmala jau paziņojušas par siltumenerģijas tarifu samazinājumu. Tajā brīdī, kad beigsies šī apkures sezona un pašvaldības izsludinās jaunus gāzes un šķeldas piegādes iepirkumus, siltumenerģijas tarifi mazināsies arī citās pilsētās.

Ekonomikas attīstības bāzes scenārijā netiek sagaidīta izejvielu cenu eskalācija 2023. gadā, tādējādi papildus nepalielinot inflāciju. Tas nozīmē, ka līdz vasarai gada inflācija mazināsies, sasniedzot 10%, ko noteiks energoresursu cenu stabilizēšanās un pērnā gada augstā bāze. Savukārt, jau 2023. gada nogalē inflācija sasnies 3% – 4%.

Lielāko devumu patēriņa cenu kāpumā šā gada janvārī noteica ar mājokļa apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu un preču sadārdzinājums par 48,1%, ko ietekmēja elektroenerģijas, gāzes, siltumenerģijas, cietā kurināmā, kā arī kanalizācijas un atkritumu savākšanas cenu pieaugums. Lielā mērā šo preču un pakalpojumu cenu kāpumu negatīvi ietekmēja augstās gāzes cenas, jo gāze tiek izmantota gan elektroenerģijas, gan siltumenerģijas ražošanā.

Būtisku devumu inflācijā nodrošināja arī pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenu pieaugums par 28,2%, tādējādi izskaidrojot trešdaļu no fiksētās inflācijas. Par spīti tam, ka neapstrādātās pārtikas cena pasaulē samazinās kopš pērnā gada aprīļa, pārtikas cenu pieaugums gan Latvijā, gan eirozonā paliks ļoti augstā līmenī. Tas, ka neapstrādātās pārtikas cenas pasaulē samazinās, vērtējams pozitīvi, bet augstās apstrādes un loģistikas izmaksas energoresursu cenu kāpuma dēļ neļauj samazināt pārtikas gala cenu, apliecinot, ka energoresursu cenu pieaugumam ir būtiska netieša ietekme arī uz pārējo preču cenām. Pārtikas cenu stabilizēšanos Latvijā varētu sagaidīt tikai šā gadā otrajā pusē.

Devums gada inflācijā pēc izcelsmes avota (procentpunkti) un vidējās patēriņa cenu pārmaiņas (%)

*Energijas grupā ietilpst elektroenerģija, gāze, siltumenerģija, degviela, cietais kurināmais

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-inflaciju-vel-aizvien-turpina-ietekmet-augstas-energoresursu-un-partikas-cenas>